

(/)

🏠 (/) > 1800-årene (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Begivenheder under krigen i 1864

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/graenseland>)

Begivenheder under krigen i 1864

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 2276

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/begivenheder-under-krigen-i-1864)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/begivenheder-under-krigen-i-1864](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/begivenheder-under-krigen-i-1864)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/begivenheder-under-krigen-i-1864\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/begivenheder-under-krigen-i-1864\)\) **in**](http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

([\[\\[1864&title=\\]\\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/begivenheder-under-krigen-i-1864&title=\\)\\)\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/begivenheder-under-krigen-i-</p></div><div data-bbox=\)](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

Jesper Hellgren Jørgensen

Begivenheder under krigen i 1864. I oldefar Christian Carl Frederiks fodspor

Skriveforlaget. 518 s., rigt ill. 319,95 kr.

Af Poul Ulrich Jensen

I slutningen af juni 1864 var de danske tropper efter det fatale nederlag ved Dybbøl i gang med krigens sidste fase, der udspillede sig på Als. Det desperate forsvar af øen kostede mange faldne og endnu flere sårede. Blandt dem var underkorporal Christian Carl Frederik, der med et skudsår i benet blev efterladt på slagmarken og taget til fange af preusserne. Hans deltagelse i krigen har siden været en fast bestanddel af familiens slægtshistorie med en del ubesvarede spørgsmål. Det har inspireret et oldebarn, Jesper Hellgren Jørgensen, til at følge i hans fodspor for at belyse de dramatiske oplevelser som soldat i 1864.

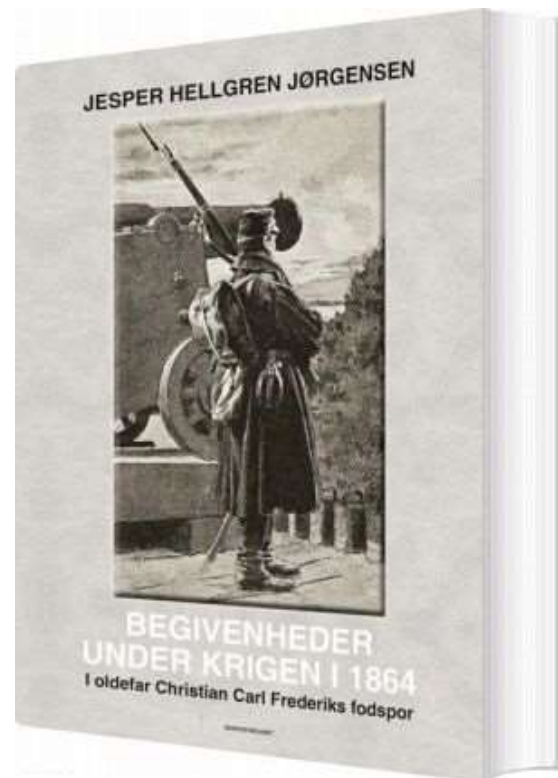
Adskillige års omhyggelig research har resulteret i en imponerende dokumentarisk beretning på godt 500 sider, der bygger på et omfattende kildemateriale.

Generalstabens bøger og fægtningsrapporter, dagsbefalinger, rapportbøger, dagbøger, breve og meget andet fra Forsvarets arkiver på Rigsarkivet og Museum Sønderjyllands arkiv er anvendt til at beskrive forløbet. Der er naturligvis særlig fokus på den danske hærs 3. Regiment, hvor Christian Carl Frederik gjorde tjeneste. Hans soldatertid begyndte i december 1863, og regimentet befandt sig i begyndelsen af det nye år mellem Eckernførde og Mysunde.

Den politiske situation var højspændt, og det var endnu engang herredømmet over Slesvig, der var årsagen. Den danske hærs øverstkommanderende, generalmajor C.J. de Meza, afslog den 31. januar et ultimatum fra den preussisk-østrigske armé med krav om rømning af Slesvig, og hermed var krigen en kendsgerning. Fjenden gik over Ejderen med kurs mod Dannevirke. Det danske forsvarsværk blev få dage senere opgivet, og Christian Carl Frederik måtte sammen med sine kammerater i 3. Regiment begive sig nordpå ad spejlglatte veje i stiv kuling og snevejr. Som han senere beskrev det, lignede det et ligfølge, hvor mange heste styrtede, og kanoner og vogne røg i grøften. Det var en særdeles drøj tur med tom madpose, og det hjalp kun lidt at kramme sig en snebold at sutte på.

Det udmattende tilbagetog endte ved Dybbølstillingen med de 10 halvfærdige jordskanser, anlagt i en tre kilometer lang bue fra Vemmingbund til Alssund. En del af hæren bemandede det noget miserable forsvarsværk med et utilstrækkeligt antal kanonstillinger, medens resten opholdt sig som reserve ved brohovederne til Als. Samtidig blev styringen ovenfra stadig mere kaotisk, da krigsminister C.C. Lundbye afsatte den øverstkommanderende de Meza og hans stabschef. Hermed gik han imod kongens ønske, og den egenrådige krigsminister havde i det hele taget ikke fattet situationens alvor, for hans instrukser til den nye overgeneral Gerlach indeholdt opfordring til at bekæmpe preusserne med nålestikskrig og halsbrækkende foretagender og desuden sørge for en munter stemning blandt soldaterne. Gerlach måtte dog mane til forsigtighed overfor den stærke modstander, der anlagde løbegrave stadig tættere på de danske skanser. Efter flere dages voldsomt bombardement stormede 37.000 preussiske soldater Dybbølstillingen den 18. april kl. 10, og efter kun ½ time var slaget tabt og de danske soldater på et kaotisk tilbagetog.

Christian Carl Frederik og hans regiment var ikke med i selve kamphandlingerne men stod som reserve ved broerne over Alssund. Da resterne af den danske hær var kommet over, blev de ødelagt, og nu gjaldt det forsvaret af Als. En fredskonference i London gav en midlertidig afbrydelse af krigen, men de frugtesløse forhandlinger og våbenhvilen sluttede den 25. juni. Den danske regering nægtede at se kendsgerningerne i øjnene, og hæren kom på endnu en håbløs opgave med forsvaret af Als. Efter en vellykket preussisk offensiv fortrak de danske soldater til Fyn, medens den hårdt sårede Christian Carl Frederik efter en træfning ved Kær By blev ladet tilbage og endte på et lazaret i Flensborg.

Her kunne de preussiske læger konstatere, at hans højre underben var så ilde tilredt, at det ikke stod til at redde. En amputation, der dengang var en noget risikabel operation, fik dog et nogenlunde heldigt udfald, og efter en længere rekonvalescens og forsynet med en fodprotese kunne han endelig vende hjem i foråret 1865. Fremtiden som krigsinvalid bød på adskillige udfordringer, men med stor arbejdsomhed og viljestyrke fik han skabt sig både et levebrød og en familie. Da han endelig mange år senere blev belønnet for sin indsats i krigen 1864 med en udnævnelse til Dannebrogsmænd og i den forbindelse skulle indsende en levnedsskildring, erklærede han sig tilfreds med både sit udkomme og sin stilling. Levnedsskildringen er den eneste personlige beretning fra hans hånd, og soldatertiden fylder kun et beskedent antal linjer.

Til gengæld folder hele 1864 krigen sig ud i Jesper Helligren Jørgensens detaljerede beskrivelse af forløbet. Det omfattende arkivmateriale, der er gengivet, rummer dokumenter fra de øverste beslutningstagere som konge, krigsminister og overgeneraler, til de befalingsmænd og menige, der var i skudlinjen, når de taktiske manøvrer skulle føres ud i livet. Det er nøgterne beskrivelser af de faktiske begivenheder, som oftest uden sproglige svinkeærinder, og kan i sagens natur ind imellem være lidt tungt for den almindelige læser, men en guldgrube for militærhistorisk interesserede. Under alle omstændigheder giver bogen et meget fint overblik over kommandoveje, styrkeforhold, tabstal, krigens gang og de afgørende kamphandlinger. Desuden er der gengivet mange kort fra Hærens Arkiver, og de talrige illustrationer supplerer i det hele taget teksten på bedste vis. Så det kan varmt anbefales at følge i Christian Carl Frederiks fodspor gennem krigen i 1864.

[Historie-online, den 2. august 2020]

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/graenseland>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

**GULDALDERENS
BILLEDVERDEN**

(<http://www.historie-online.dk/boger/guldalderens-billedverden>)

**ANDERSEN OG
DANMARKSHISTORIEN**

(<http://www.historie-online.dk/boger/andersen-og-danmarkshistorien>)

**KAPTAJN DINESEN - TIL
DØDEN OS SKILLER**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kaptajn-dinesen-til-doeden-os-skiller>)
